

Overdenking zondag 21 januari 2024 Kloosterkerk 's-Gravenhage

Gemeente,

Over roeping, geroepen worden, je geroepen voelen gaat het vanmorgen.

Wij denken bij roeping graag aan iets heel speciaals. Meestal aan een geestelijk ambt.

Daarmee zetten we een roeping veilig op afstand.

Je kunt je ook geroepen voelen om iets te doen vanuit een belang dat jouw individuele belang overstijgt. Een moreel besef, humaniteit, rechtvaardigheid, naastenliefde...

Je kunt je geroepen voelen om je in te zetten voor vluchtelingen, bijvoorbeeld via vluchtelingenwerk of Amnesty International.

Voor mensen die getroffen zijn in oorlogsgebieden, denk aan Artsen zonder grenzen of het Rode Kruis.

Je kunt je geroepen voelen om je in te zetten voor een leefbare aarde, om de klimaatverandering tegen houden...

En het hoeft ook niet zo groot te zijn.

Je kunt je geroepen voelen om je in te zetten voor een buurvrouw die wat hulp nodig heeft.

Er is iets in je, een stem, een gevoel, een zeker weten dat je een bepaalde richting op stuurt.

Iets of iemand doet een appèl op je.

(Je kunt je ook geroepen voelen uit eigen belang, maar dat laat ik maar even)

Je kunt je afvragen: wie heeft geroepen?

Bij een geestelijk ambt, ouderling, diaken of predikant denken we al gauw dat het God is die roept.

Zo staat het er ook in het dienstboek van de PKN:

Bent u er ten volle van overtuigd dat God zelf U

door zijn gemeente tot deze dienst heeft geroepen?

Het is nogal wat. Het is mooi om dat zo te geloven, maar ook zwaar.

Het is niet altijd duidelijk wie of wat een beroep op je doet

Dat blijkt wel uit het verhaal van vanmorgen. Samuel weet niet dat God hem roept.

Hij hoort een stem en antwoordt "hier ben ik".

Hij denkt dat Eli hem roept, en dus staat hij op en zegt dan tegen Eli:

Hier ben ik, U hebt me toch geroepen?

Het zal vaker zijn voorgekomen dat Eli hem roept...

Tot twee keer toe blijkt dat Eli niet heeft geroepen en pas dan daagt het bij Eli dat het God is.

Door de herhalingen, de vertraging in het verhaal maakt de verteller ons duidelijk dat het niet vanzelf gaat.

Een roeping moet rijpen las ik ergens.

Dag Hammerskjöld was secretaris generaal van de VN.

Hij verongelukte in 1961. Hij hield een dagboek bij.

Uit het dagboek blijkt dat hij naast zijn politieke leven ook een diep geestelijk leven had.

Hij schrijft – en u heeft het misschien weleens eerder gelezen of gehoord:

Ik weet niet wie – of wat – de vraag stelde.

Ik weet niet wanneer zij gesteld werd. Ik herinner me niet dat ik antwoordde.

Maar eens zei ik ja, tegen iemand – of iets.

Vanaf dat moment heb ik de zekerheid dat het leven zinvol is en dat mijn leven, in onderwerping, een doel heeft

Ja zeggen tegen iemand of iets. Je kunt je geroepen voelen, je kunt een roeping voelen maar belangrijk is ook dat je daar antwoord op geeft. Dat je er iets mee doet, met dat stemmetje dat je blijft plagen.

Roeping vraagt om een antwoord. Om navolging.

Zoals die leerlingen in het evangelieverhaal.

Ik heb het altijd een prachtig verhaal gevonden van Jezus die langs het water liep en Simon en Andreas riep. Dat komt ook wel door dat lied dat zo in je hoofd blijft hangen om zo maar zonder praten hun netten te verlaten.

En wat goed dat die vissers dat ook deden. Als hij het aan mij zou vragen, zou ik het ook doen?

Maar er zit ook een andere kant aan het verhaal. Want iemand volgen, een charismatisch leider, zonder vragen te stellen – zonder praten! - alles achter je laten om iemand te volgen?

Daar zien we toch slechte voorbeelden van. Denk aan autocratische politieke leiders, religieuze leiders... IS, Hezbolla, Hamas...

De zeer orthodoxe en militante evangelische christenen in de VS.

We hebben toch juist behoefte aan mensen die **wel** vragen stellen?

Jezus legt niets uit en die leerlingen stellen geen vragen. Wat bezielde die leerlingen eigenlijk?

Die Simon was toch getrouwd? En Jacobus en Johannes, die hadden een familiebedrijf, ze laten hun oude vader toch maar mooi met die dagloners zitten. Hoe wisten ze zo zeker wie hij was, dat hij, Jezus, het was?

Bedenk Markus heeft het verhaal achteraf opgeschreven.

Achteraf, gaandeweg, Jezus volgend op zijn weg, zijn de leerlingen, de volgelingen tot het inzicht gekomen dat Jezus de Messias is, zoon van God. Dat in hem het koninkrijk van God, de toekomst van God daagt, nabij is gekomen.

En vanuit dat geloof schrijft Marcus zijn evangelie (zo begint hij zijn evangelie ook).

Vanuit dat geloof, met die bril op moet je dit evangelie lezen. Markus schrijft zijn evangelie voor zijn gemeente, voor ons, als aansporing. Hij wil ons overtuigen, oproepen om net als die leerlingen Jezus te volgen.

Nu weten wij ook wel dat het die leerlingen niet altijd zo geweldig afgaat. Regelmatig lezen we dat Jezus zijn leerlingen bij de les moet houden. En zo radicaal was hun keuze nu ook weer niet want ze gaan ook wel weer gewoon aan het vissen. En ze laten ook hun familie niet achter zich, want Simon roept Jezus erbij als zijn schoonmoeder ziek is. Maar toch...

En wij?

Geloven wij dat in Jezus het koninkrijk van God nabij is gekomen?

Want als dat zo is wat doen we dan met de oproep van Jezus:

De tijd is aangebroken, het koninkrijk van God is nabij, kom tot inkeer, hecht geloof aan dit goede nieuws.

Er gaat een enorme urgentie uit van de oproep van Jezus:

Kom tot inkeer, hecht geloof, jij daar, volg mij!

De vraag is of wij die roepstem van God, van Jezus wel altijd horen en verstaan.

Je kunt zo druk zijn met je werk, met je dagelijkse leven – het uitwerpen en herstellen van de netten – dat je die roepstem helemaal niet hoort. Het is een thema in de Bijbel dat God soms maar moeilijk tot ons doordringt.

Zoals in het verhaal van Samuel. Net als Eli en Samuel leven wij in een tijd – maar is dat niet van alle tijden? – dat de godslamp bijna is uitgedoofd. De glans is eraf. De inspiratie gedoofd?

Een groot deel van de mensen om ons heen gelooft niet in God. Het is een donkere tijd.

Met oorlogen, dreiging van oorlogen.

De verdeeldheid over migratie en asiel.

De klimaatverandering die zo angstig snel gaat.

Er klinken net als in de tijd van Samuel ook in onze tijd zelden woorden van de Eeuwige.

Of misschien luisteren wij niet goed genoeg?

De Bijbel wijst ons de weg om de roepstem van God te herkennen in de kakafonie van stemmen en tegenstemmen.

Een stem die ons oproept om ons om te keren en voortaan de weg van de meeste weerstand te gaan, van dienen in plaats van heersen.

Om onze naaste lief te hebben. De vluchteling, de weduwe en de wees.
Een stem die ons oproept om naar de binnenkant, de geest, de intentie te kijken in ieder mens en niet naar de buitenkant.
Ook niet naar de buitenkant, de letterlijkheid van teksten, trouwens.
Een stem die ons bewust maakt van het onrecht in de wereld.
Die ons keer op keer de wet van de liefde leert.
Het is een andere wereldorde, een wereld van een andere orde, waar die stem ons toe oproept.
Door die stem te volgen wordt het koninkrijk onder ons zichtbaar.
Het is een stem die ons leven zal verstoren, zoals het leven van die leerlingen.
Een stoorzender.

Er is dus moed voor nodig om te zeggen
Hier ben ik,
spreek HEER uw dienaar luistert...

Hier ben ik, hineni.
Dat woord komt vaak voor in de Bijbel.
Vaak gaat het dan over de bereidheid om je in te zetten voor Gods nieuwe wereld.
Hier ben ik zei Abraham.
Hier ben ik zei Mozes.
Hier ben ik zongen wij met Psalm 40.
Uw wil te doen is mijn vreugde.

Ik eindig met een gedicht, een tekst van Huub Oosterhuis....
Hij schreef de tekst op verzoek van dagblad Trouw Kerst 2016.
Voor Aleppo kun je Oekraïne, Israël, Gaza, Jemen.... invullen...

Verschrikkelijk is de wereld.
Geen Jezus zal Aleppo redden
en zijn god
zwijgt zo diep in alle talen
dat het voelt alsof hij niet bestaat,
nooit heeft bestaan, niet kan, niet wil -

wat is er met mijn brein
dat ik hem steeds weer denk?

Er zal nooit, nergens
een begin van redding zijn
als niet ten minste één mens zegt
'hier ben ik'

en ziende om zich heen
zoekt of er nóg een is, nog twee of drie
met vonken licht 'hier ben ik'
in hun ogen.

In diepe nacht - geen ster te zien
geen engelenzang te horen -
zullen zij gaan
om wat misschien nog kan,
te hopen valt, te redden is

één vluchtkind kantje boord

voorgoed geboren.

*Kerstmis is twee- of driemaal
niet te tellen naamloos velen
die 'hier ben ik' zijn
en doen wat moet gedaan.*

Moge het zo zijn

ds. Juup van Werkhoven-Romeijn
www.juupvanwerkhoven.nl

Gebed om ontferming

Goede God,
Hier zijn wij, uw kinderen.
Wij komen als geroepen vanmorgen samen.
Geroepen door u.
Aan het begin van deze dienst willen wij
ruimte maken om u te ontvangen.
We leggen bij u neer wat ons bezwaart:
zorgen en verdriet in ons eigen leven
om kinderen, kleinkinderen
familie of vrienden
het leven dat verloopt
gezondheid die niet vanzelfsprekend is....
V. Zo bidden wij
G. Heer ontferm U

Maar niet alleen voor ons zelf
ook voor onze wereld bidden wij.
Een wereld vol verwarring en strijd.
De oorlog in Oekraïne die uitzichtloos lijkt
De vreselijke geweldsuitbarsting in Israël en Gaza.
Vluchtelingen, asielzoekers in ons eigen land
die niet opgevangen kunnen worden.
Jongeren die hun toekomst niet meer zeker weten.
Ouderen die eenzaam zijn.
De klimaatverandering die zo snel gaat
dat we ons er niet meer voor kunnen afschermen.
We maken ons zorgen over hoe nu verder.
Ontferm u lieve God
over ons
en over onze wereld.
V. Zo bidden wij
G. Heer ontferm U

Vergeef ons wat we niet goed hebben gedaan.
Zegen ons in onze oprechte inzet
voor gerechtigheid en vrede,
in onze zorg voor elkaar.
Geef ons mildheid.
Leer ons naar elkaar te kijken door uw ogen.
Vol liefde.
Maak een nieuw begin in ons.
V. Zo bidden wij
G. Heer ontferm U